

Alvin Toffler a třetí vlna

Linda Skolková

Kontakt: skolkova@chello.cz

Alvin Toffler (1928-)

- ❑ futurolog, sociální myslitel
- ❑ nositel čestných doktorátů (humanitní i přírodní vědy, právo)
- ❑ působil jako hostující profesor na Cornellově univerzitě, redaktor časopisu *Fortune*, ...
- ❑ spolupráce s manželkou Heidi

Alvin Toffler (1928-)

□ hlavní oblasti zájmu:

- dopad technologií na společnost/člověka (např. zahlcení informacemi, *information overload*)
- proces změny

Alvin Toffler (1928-)

□ vybraná díla:

- **Future shock, 1970 (Šok z budoucnosti)**
- **The third wave, 1980 [Třetí vlna]**
- **Powershift, 1990 [Posun moci]**
- Creating a new civilization, 1995 (Nová civilizace : třetí vlna a její důsledky)
- War and anti-war : making sense of today's global chaos, 1995 (Válka a antiválka : jak porozumět dnešnímu globálnímu chaosu)

Civilizační vlny

1. zemědělská

- nahradila předchozí společnost sběračů a lovců

2. průmyslová

- masová výroba, distribuce, spotřeba, vzdělávání, média, odpočinek, zábava, zbraně (hromadného ničení)
- standardizace, centralizace, byrokracie
- nukleární rodina
- vzdělávací systém továrního typu
- korporace

Civilizační vlny

3. postindustriální

- informační věk
- rozmanitost životních stylů, subkultur
- adhokracie (flexibilní, „fluidní“ organizace)
- rychlá adaptace na změny
- informace jako substitut ostatních zdrojů
- civilizace třetí vlny bude mít k dispozici více informací a lépe uspořádaných informací, než jsme si před čtvrtstoletím vůbec dovedli představit
- masová customizace (přizpůsobení na míru)
- *prosumer* (producer, consumer) – sbližování výrobce a zákazníka

Civilizační vlny

- zkracování intervalu mezi jednotlivými vlnami
 - 1. vlna: 8 tisíc let př. n. l. – 1650/1750 (tj. řádově tisíce let)
 - 2. vlna: cca 1750 – 1955 (tj. tři sta let)
 - 3. vlna: 1955- (tj. řádově dekády)
- v roce 1955 v USA byl poprvé počet „bílých límečků“ vyšší než počet „modrých límečků“

Civilizační vlny

- kolize mezi vlnami vyvolává napětí
- dominující vlny změn
- změny v oblastech
 - „technosféry“
 - „sociosféry“

Nové bohatství

1. výrobní faktory
2. nehmotné hodnoty
3. demasifikace
4. práce
5. inovace
6. měřítko
7. organizace
8. systémová integrace
9. infrastruktura
10. zrychlení

Nové poznatky

- ❑ technologie jako motor/akcelerátor změny, poznatky/znalosti jako palivo
- ❑ od doby vynálezu knihtisku mnohonásobný nárůst počtu publikovaných knih, vydaných časopisů...
- ❑ ne každá kniha však přináší čistě nové poznatky!

Nové poznatky

- ❑ knowledge is power (Francis Bacon)
- ❑ **knowledge is change** (Alvin Toffler)
- ❑ mentální modely = subjektivní reprezentace vnější skutečnosti
 - nikoliv statické knihovny obrázků, ale žijící entity
 - nyní stále více ovlivněny zprávami z hromadných sdělovacích prostředků a od lidí kolem nás
 - přesnost reprezentace skutečnosti je do určité míry ovlivněna obecnou úrovní znalostí ve společnosti
- ❑ nové poznatky buď rozšiřují poznatky dřívější, nebo způsobují jejich zastarání

Nové poznatky

- množství nových poznatků je nesporně vzdáleno okamžitým zájmům obyčejných lidí
- vzrůstající pomíjivost poznatků:
 - Příklad knih: kožená vazba – plátěná vazba – papírová vazba
- rozvoj lidského poznání způsobuje, že každá kniha obsahuje stále menší část toho, co je známo

Rychlost sdělování

- kódovaná sdělení (zprávy) začínají převládat nad nekódovanými
 - nekódovaná sdělení jsou často „prefabrikované“ (stručné, zhuštěné, málo redundantní)
 - např. články v novinách či dialogy ve filmech
- používání symbolů (zkrácených vyjádření)
- snaha o zvyšování rychlosti čtení, aby člověk mohl přijímat více zpráv a zpracovávat více obrazů v kratším časovém úseku

Rychlost životního tempa

□ roste životní tempo

- *Mozart na útěku*: skladby Mozarta, Bacha či Haydna se dnes hrají rychleji než v době svého vzniku
- *Pologramotný Shakespeare*: cca 450 tisíc použitelných slov v dnešní angličtině by jich pouze cca 250 tisíc bylo srozumitelné Shakespeareovi
- redaktoři běžných časopisů přebírají vědecké termíny nejenom z odborných, ale i z vědeckých publikací
- nestálost umění (kinetické umění, happeningy jako papírové kapesníčky umění)

Tofflerovy vize & Česká republika?

- „Česká republika má na vybranou, jestli se stane rozvinutou evropskou zemí, k čemuž dnes směřuje, nebo zda se pokusí tento vývoj zvrátit. Riziko úpadku spočívá v tom, že je u nás nedostatečně rozvinut hlavní zdroj bohatství moderní společnosti – vytváření hodnot tvůrčím a individualizovaným způsobem, ne díky rutinní fyzické či duševní práci; tedy práce s informacemi a jejich proměna na znalosti. Pro takové vytváření hodnot jsou hlavním nástrojem moderní digitální technologie, hlavním předpokladem pak vzdělaná pracovní síla.“ [*Manifest znalostní společnosti*, s. 3]

Použité zdroje

- ❑ TOFFLER, Alvin. *Future shock*. New York (NY, USA) : Bantam Books, c1970. 561 s. ISBN 0-553-27737-5.
- ❑ TOFFLER, Alvin. *The third wave*. London (GB) : Pan Books, 1981. 543 s. ISBN 0-330-26337-4.
- ❑ TOFFLER, Alvin; TOFFLEROVÁ, Heidi. *Válka a antiválka : jak porozumět dnešnímu globálnímu chaosu*. Praha : Dokořán ; Argo, 2002. 302 s. ISBN 80-86569-16-0 (Dokořán); ISBN 80-7203-445-6 (Argo).

Použité zdroje

- ❑ *Wikipedia* [online]. [cit. 2005-11-07]. Heslo Alvin Toffler. Dostupné na World Wide Web: <http://en.wikipedia.org/wiki/Alvin_Toffler>.
- ❑ *Manifest znalostní společnosti : co musí Česká republika udělat, aby obstála v globálním kapitalismu 21. století jako vysoce rozvinutá země* [online]. Praha : SPIS, 2004 [cit. 2005-11-08]. 28 s. Dostupný na World Wide Web: <http://www.spis.cz/spis/fileadmin/docs/Spis/Aktuality/VEREJNE/2004/SPIS1_fin3.pdf>.

Dostupnost této prezentace online

- ve formátu PPT:

<http://www.sweb.cz/lin.skl/toffler.ppt>

- ve formátu PDF:

<http://www.sweb.cz/lin.skl/toffler.pdf>